

Miljoenenendans faillissement Imtech voer voor psychologen

Niek Strohmaier is psycholoog onderzoeker, verbonden aan de Universiteit Leiden en BFI.

Op het juridische slagveld van Imtech worden de degens gekruist over de deugdelijkheid, oorzakelijkheid en verwijtbaarheid van handelen van de hoofdrolspelers. Dergelijke oordelen worden gemaakt in de volledige wetenschap van hoe het faillissement van Imtech zich heeft ontploefd. Een haast onmogelijke exercitie.

Na vier decennia psychologisch onderzoek kan worden geconcludeerd dat mensen bijzonder slecht zijn in het negeren van uitkomstinformatie. Eenzelfde beslissing wordt stevast negatiever beoordeeld na een onfortuinlijke afloop dan na succes. Ook wordt een rampzalige afloop veelal als meer voorzienbaar geacht door mensen die oordelen met de wetenschap van nu.

Verder is de mens onbewust geneigd de oorzaak van schade eerder toe te kennen aan een duidelijk zichtbare actor, zoals een bestuurder, dan aan een complex samenspel van factoren. Daarnaast kan door psychologische denkfouten causaliteit worden verondersteld, terwijl mogelijk slechts sprake is van losstaande gebeurtenissen.

Bij het tot stand komen van dergelijke oordelen zijn mensen berucht om het overwaarderen van bevindingen die in lijn zijn met vermoedens. Tegenstrijdig bewijs wordt veelal gebagatelliseerd.

Tot overmaat van ramp blijkt dat dergelijke psychologische denkfouten erger worden naarmate de ernst van de schade toeneemt. Gezien de aanzienlijke schade en maatschappelijke gevolgen van het Imtech-faillissement rijst de vraag of het voor betrokkenen mogelijk is hieraan te ontkomen.

De wetenschap heeft uitgewezen dat noch kennis van zaken noch ruime ervaring in een juridisch beroep bij voorbaat soelaas biedt. Ook juristen zijn mensen.

Om het recht op een eerlijk proces te eerbiedigen, is het alle strijdende partijen geboden methodologisch verantwoord onderzoek te doen naar de rol van betrokkenen in het Imtech-faillissement.

De gehele context dient hierbij in ogenschouw te worden genomen, inclusief externe factoren. Niet louter mag naar het handelen van de individuele bestuurders en commissarissen worden gekeken. Vooringenomenheid moet worden voorkomen.

Het faillissement van Imtech is naast een juridisch ook een psychologisch vraagstuk.